

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVÜPART KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak: Egész évre 10 frt, félévre 5 frt, negyed-
évre 2 frt 50 kr, egy óra 1 forint.

Megjelenik mindennap.
vasárnap kivételével.

Felelős szerkesztő:

Vértesi Gyula

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Széchenyi-utca 1761. sz.
Kunz József ur kereskedésével szemben.
Hirdetések a legmérsékeltbb árszámítás mellett vétetnek fel.
Egyes szám 4 kr.

A nők az iskolában és az életben.

A nőnevelés kérdése nálunk újabban napirendre került s ezzel együtt maga a nőkérdés. Semmi sem jellemzi élesebben az ambilis konfuziót, mely társadalmi életünkben uralkodik, s napról napra nagyobbá lesz, mint az a körülmény, hogy a nőnek helyét a társadalom, sőt a családban nem tudjuk többé szabatosan megjelölni.

A nő rendeltetése tulajdonképpen az, hogy mint hitves és anya töltse be természet szerű hivatását és a hol s amennyiben ezen rendeltetésének betöltésében a nőt sem társadalmi, sem népesedési vagy közgazdasági bajok nem akadályozzák, ott nőkérdés nincsen.

Amde a felhozott bajok nálunk nagy mértékben fenforognak, s társadalmi és családi viszonyaink mind vigasztalanabb kuszált-ága éppen onnan ered, hogy az ama bajok eredményeképp megoldásul elének lépett kérdéseket, melyek a nőknek az életben tisztességes megélhetést biztosító pozíciót követelnek: helytelen irányban igyekezünk megoldani, sőt oly eszközök jöttek e részben alkalmazásba, melyek e bajt végleg el fogják mérgesíteni.

A legtermészetesebb, legindokoltabb s bizonyára legközvetlenebb hatású intézkedések volnának azok, melyek a férfiaknak a családalkotás utjait megkönnyíték; ámde éppen ez irányban nem történik semmi, sőt annál is kevesebb, a mennyiben minden elkövetetik, hogy a házasságkötések és a családalkotás és fentartás nehezítették.

Eltekintve attól, hogy az állam az egyesek iránti viszonyban nem tudja bejavukra azok családos voltát, más uton inkább nehezíti a családos életet. A militarizmus még a föld népét is akadályozza bizonyos időnből a házasságkötésben, s azon túl is költséges formálítások betöltése után juthat az illető természetadta jogához. A felekezeti akadályokkal körültködött házassági törvényeink mind arra céloznak, mentől kevesebbé tegyék a különböző vallásbeliek egybekelését, sőt egyik — a legintelligensebb és gazdagabb polgárokat magában foglaló hitfelekezetibelieknek, általában tilalmas a többiekkel frigyre lépnie, a mi a 25 éves alkotmányos élet után is daczára valósággal legnagyobb szégyene a magyar törvényhozásnak.

Mit mondjunk arról, hogy az általános védkötelezettség mind nagyobb igények és követelésekkel lép az intelligens osztályhoz tartozó szülők elé, kiknek gyermekek önkénytesi katonáéve gyakran majdnem aunyiba kerül, mint a kenyérpályára való neveltetése. És ami a legbámulatosabb, utóbbi, különösen ha az egyetemi kurzusokkal van egybekötve, évről évre nehezítették, az időtartam úgy, mint a tanulmányi anyag bővítése által, úgy, hogy egyes pályák, mint a bírói, tanári, valósággal nélkülözik a szükséges szakreszcenciát.

De vajjon az állam és törvényhozás mulasztásait, sőt büneit pótolja-e a nevelés a családban és az iskolában s megtörténik-e ott, hogy a leányok úgy képeztessenek, miként idővel hivatásukat mint anyák és hitvestársak, mint takarékos háziasszonyok, kik férjök gondjait és munkáját megosztják, betölthessék? Fájdalom, a válasz itt is csak tagadó. A leánygyermek — ha férjhez mennek — ugyanazon igényeket viszik a szülői házból egy kezdetleges és az élet nehézségeivel küzdő háztartáshoz, mint amilyent számukra szülik hosszas és fáradságos életpályájuk folyamán végül maguk és gyermekeik számára biztosíthatnak. Az iskola pedig itt nem csak javítólag közbe nem lép, hanem ellenkezőleg ott is, hol esetleg a szülői házból egyszerűbb és háziasbb irányt nyerne a leány, a nyilvános és magán iskolákban a társnővendékek példája által csakhamar más nézetekre tér és az iskolai tanulmányok természete és beosztása ebben az irányban képzőleg és emelőleg nem hat.

E mulasztások és hibák, melyek a nőt a társadalomban az ő hivatás szerű pozíciójának elfoglalása- és betöltésében nemcsak nem segítik, hanem abban inkább akadályozzák, teremtették meg nálunk a nőkérdést abban az irányban, hogy miként kellene az állam és a társadalom közbejöttével a hajadonul maradt nők tisztességes megélhetését a lehetőség szerint biztosítani, miről közlebbi cikkünkben fogjuk nézeteinket elmondani.

Belföld.

Az ügyvédség reformja. Szilágyi Dezső igazságügyminiszter megbízásából az ügyvédség reformjára vonatkozó előadói tervezet elkészült. A tervezetet szeptemberben fogják az ügyvédi kamaráknak véleményes jelenté-tételt végett megküldeni. A tervezet az 1874. XXXIV. törvény-

cikket fogadja el kiindulási pontul, melyet több pontban, lényegesen módosít. A tervezet első sorban az ügyvédi autonómia fejlesztésére helyezvén súlyt, a kamarai tagok minimális létszámát 30-ról százza, s a választmányi tagok számát vidéken 12-ről 15-re, s Budapesten 18-ról 30-ra emeli fel, és helyettes titkári, ügyészi és pénztárnoki állások szervezésével óhajt gondoskodni arról, hogy hasonló, vezérserepe hivatott állásokat olyanokkal is betölthessék, kiknek megnyerése óhajtandó, de a kik nagyobb mértékű ügyvédi teendők miatt azokra eddigelé nem vállalkoztak. A tervezet oda irányul, hogy a kamara önkormányzati életműködésébe minél többen vonassanak be, a kamara a kamarai intézmény iránt az érdeklődést erősítse és az önkormányzati teendők ellátására való képességét fokozza. Különös gondot fordít a tervezet a zugirászkodás ellenyomására, melyből az „üzletszerű zugirászkodást mint minősített esetet“ szabadságvesztés büntetéssel sújtja. Hasonló szigorú rendszabályok vannak terebe véve a zugirászkodást folytató közhivatalnokok ellen. Az ügyvédi díjak tekintetében a tervezet, hogy az ügyvédi állás ez oldalról is függet enítették, általános ügyvédi díj gyzék (tarifa) behozatalát veszi czelba. Megadja az ügyvédnek díjai és kiadásai biztosítására a zálog és elsőbbségi jogban álló visszatartási jogot, melynek gyakorlását szorosan körülírt feltételekhez köti. A leggyökerebb átalakítást a tervezet a fegyelmi eljárásnál kontemplálja, melynek jelenlegi közbenső stádiumait megszüntetve azt e bíraskodás természetének megfelelően lehetőleg egyszerűsíti, mindazonáltal a szükséges garancziák szem előtt tartásával. A joggyakorlat kérdésének a bírói, ügyészi és ügyvédi karra nézve egységes megoldása, külön törvényjavasltnak van fentartva. A tervezet indokolása részletesen foglalkozik az ügyvédi létszám korlátozásával (numerus clausus) is; ezt az ideát azonban, mint a mely az ügyvédi állás lényegével ellenkezik s a mely az ügyvédet mai magasztos funkciójából, melyben a társadalom ellenőrző közegenként működik, a fél és a hatóság közti egyszerű hivatalos közvetítővé szálítaná le, az indoklás elejti. A kar túltömötségeinek enyhítését attól várja, ha az ügyvédség a bírói és ügyészi szervezettel szorosabb kapcsolatba hozatik.

A valuta-törvények végrehajtása. Wekerle pénzügyminiszter szombaton 10 órától délutáni 5 óráig tanácskozott Steinbach osztrák pénzügyminiszterrel és meg is egyezett vele a valuta-törvényekhez kiadandó végrehajtási rendeletek szövegére nézve. Megállapították egyuttal a törvény alapján kötendő éremegyezmény alakját és szövegét. Ezt a szerződést magyar-német és német-magyar eredeti példányokban kiállítva a történt megegyezéshez képest az arra felhatalmazott kormányok nevében nem a két pénzügyminiszter, hanem a két miniszterelnök fogja aláírni és a szerződés Budapestről és Bécsből lesz keltezve. Most már végleg el van határozva, hogy a valutatörvényeket a végrehajtási rendeltellett együtt augusztus 11-én fogják kihirdetni. Ugyanakkor fogják közzétenni a 20 koronás aranypénzek verdediját is, mely magánosok számára nagyon alacsonyan van megállapítva; az osztrák-magyar bank számára azonban még en-

nél is alacsonyabb verediját engedélyeztek. A bank, ha magánosok bankjegyeket aranyra akar-
nak kicserélni, csak ezt az alacsonyabb verediját vonhatja le.

A telepítési ügy szabályozása. Bethlen gróf földművelésügyi miniszter őszszel a törvényhozás elé kimerítő törvényjavaslatot szándékozik terjeszteni a telepítési ügy szabályozásáról. E javaslattal pontosan meghatározni szándékozik a telepítés előfeltételeit, különösen az egyes telepítvényeseknek juttatandó t. rületek maximumát és minimumát, a minden községben szükséges kultur-intézetek terjedelmét és az egyes telepítvényesek részéről történendő törlesztések föltételeit. Valószínűleg célba fog vésni a járadéki jóságok alapítása által eszközöndő telepítés is. A miniszter több szakembert küldött külföldre, különösen Németországba, hogy az ottani telepítési viszonyokat tanulmányozzák.

Debreczen július hónapban.

— A közigazgatási bizottság jelentései szerint. —

Debreczen sz. kir. város közigazgatási bizottsága augusztusi ülésében felolvasott szakelőadói jelentésekből vesszük át július hónapra vonatkozó alábbi adatokat.

Polgármesteri jelentés.

I. Rendészet. A rendőrség letartóztatott lopásért 9, rendőri kihágásért 119, összesen 128 egyént; eltoloncolt a városról 17 férfit, 7 nőt; kényszer utlevéllel kiutasított 14 férfit, 9 nőt; keresztül toloncoltatott 39 férfit, 9 nőt, összesen 95 csavargó.

II. Ipari ügy. A rendőrfőkapitány-ság, mint I. fokú iparhatóság különböző ipar-nemek önálló gyakorolhatására 25 egyént látott el igazolvánnyal, kiktől ipardíj címén 105, városi díj címén 40 frt. fizettetett be. Iparkihágásokért 40 frt. pénzbírság folyt be.

III. Katonai ügy. A közöshad-seregbeli katonák létszáma volt 1174 legény 28 lóval, a honvédeké 914 legény 124 lóval; összesen 2088 főnyi legénység, 162 lóval. A lakosságnál állandóan beszállásolva volt 31 ember 2 lóval; mint átvonuló 4 törzstiszt, 51 fő-

tiszt, 381 legény. Utállítottat 3 helybeli, 2 idegen.

IV. Adóügy. Allami adó fejében befizetett a lakosság előző évekről 2947 frt, f. évről 13417 frtot, és 290 frt késedelmi kamatot. Befizetett továbbá 247 frt. hadmenteségi adót, 380 idegen adót, 380 frt. idegen illetéket, 34 frt. végrehajtási költséget, 7 frt. kamarai illetéket, 21 frt. járadót, 5 frt. közmunka váltáságot és 1812 frt. utadót.

V. A községi biróság ügyforgalma volt: érkezett 390 ügy, elintéztetett 309.

Tiszti főorvos jelentése.

A közegészségügy a kiskorúak között nagyobb számmal észlelt gyomor bélhurut miatt ugyan kedvezőtlenebb volt, mint júniusban; de az előző év hasonló hónapjához viszonyítva sokkal jobb, mert 36 halálessel kevesebb fordult elő.

Megbetegedések túlnyomólag emésztő szervek hurutos bántalmaiból és váltó lázakkból állottak. Heveny fertőző kórok közül ronszó toroklob és vörheny 2-2 esetben, vérhas 4 esetben merült fel, ezek közül 3 halálos kimenetelű volt.

Született 115 ev. ref. 33 r. kath. 4 ág. ev. 12 izr. összesen 164-75 fiú és 89 leány. Az évi átlag 33.96%. Törvénytelen született volt 16; halva született 9.

Meghalt ev. ref. 109; r. kath. 18, ág. ev. 1. izr. 9, összesen 60 fiú — 77 nő nemű. Az évi átlag 26.28%. Rendkívüli halálesset 2 fordult elő, véletlen szerencsétlenség következtében.

Házasságra lépett az ev. reformátusoknál 21, r. katolikusoknál 3 ág. evangélikusoknál 1, izraelitáknál 5, összesen 29 pár. A közházak betegforgalma volt:

június hónapról átjött 70 beteg,
júliusban fölvetett 119 "
" elbocsátott 90 "
" meghalt 9 "
augusztus hónapra maradt 89 "

A piacon sűrűn ismét ödtek az orvosrendőri viz-gálatok, élmiszerek és italok felett; ez alkalmakkor éretlen gyümölcs, más élelmiszerek és 14 borsókás sertéshus elkoboztattak és megsemmisítették.

A kolera veszély elleni óvintézkedéseket a tanács megtette; azok pontos végrehajtását a t. főorvos figyelemmel fogja kísélni.

Tanfelügyelő jelentése

Julius szünetes hónap lévén, népiskolákról kevés jelenteni valója volt a kir. tanfelügyelőnek. Julius elején jelen volt Debreczen város ohati és Steinfeld Mihály macsi iskoláinak évről vizsgáján. Az eredményt mind a három iskolában teljesen kielégítőnek találta. A macsi iskolában Steinfeld Mihályné urnő 1 db. aranyat és 10 db. ezüst forintost osztott szét jutalomképen a tanulók között. A belső ohati iskolában Debreczen város 12 frt 50 kr. Ohat Telekházán pedig 9 frtot és Fried Leo bérlő 7 frtot osztott ki jutalmul. Az 1892-93. évi tankötelesek összeírását a városi tanács máig sem eszközöltetvén, a tankötelesek létszámához mért csoportosítás és főleg a tanyák on lakó tankötelesek iskolázása tárgyában a tanfelügyelő jelentést nem tehet.

A bizottság ennek folytán megsürgeti a városi tanácsot a tankötelesek összeírására iránt.

A tanfelügyelői jelentés többi része a városi kisdudóvadásban tapasztalt különféle hiányokra vonatkozik.

Külföld.

Bismarck Berlinben. Bismarck herceg és családja szombaton délelőtt érkeztek átutazóban Berlinbe. A stettini pályaudvaron felhangzottak a mintegy 3000 főnyi közönség „hoch” és „hurra”-kiáltásai. Sokan virágbokréttat nyújtottak át a hercegnek, a ki az ovációra ezeket mondta: „Midőn két héttel ezelőtt utra indultam, nem volt eszemben hogy ilyen elégedetten térek vissza. Mindenütt azt tapasztaltam, hogy 1886. emlékezete elhalványult, ellenben 1870. emlékezete Poroszországban, Németországban és Ausztriában sokkal élénkebb, mint valaha. Mint régi politikus, élénk érdeklődést érek minden iránt, a minek javára ily soká dolgoztam. Akkor, mikor körutamra indultam, nem tudtam előre, milyen jó ajánló levelem volt Bécsbe (Derülttség); úgy értem, hogy ajánlott engem ottani időzésem a szövetség megkötése alkalmából.” A közönség

A „Debreczeni Ellenőr” tárczája.

„Mindez csak álom!”

Irta: Bede Jób.

Milyen messze, de messze elmaradtak már mögöttem az Érmellék édes, délibábos rónái; elvesztek a kanyargós országutakon túl a szelid völgyek, a Magura aljában; nem hallottam a Kraszna csendes zakatolását sem és a hol kétszer nyílik virág és a hol hosszú nyarat tartanak az alacsony dombok, barátságosabb, melegebb csengése van a hangnak, hangosabb dobogással ver a szív — drága szép tájak bizony elmaradoztak mögöttem már rég és ha lehunytam is szememet, csak szakgatott, félig színezett képeket láthatok belőlük. A többit elmosta a körülöttem tusakodók zaja, kik az életért és az élet hiúságaiért viaskodtak úgy, hogy szinte pesszimiztikussá válik az embernek a hangulata.

És kegyed, a ki most is, egész bizonyosan ott ül a sződi kastély verandáján, olvasva a Tennyson idilljéből a romantikus és csodásan csengő sorokat, kegyed Jolán megérti ugy-e, hogy így térve vissza oda megfásultan, unalmasan és egy szemernyi lelkesedés nélkül — el kellett, hogy kerüljem a kastélyt, a maguk rózsatelepét, a fenyvest meg a kerti lugasokat, a magas csigadombot, melynek tetején még fénylik a nyári lak tornya s aljában még szerelmes történeteket regélnék az ér pillangói.

A fogadóba szállottam; nem ismert már senki. De én mindannyiukat fölismertem, hisz nem változnak arratéle az emberek, csak a haj fehéredik; az arc, a szem a régi étellel van tele és boldogságot sugároz. A vendéglős utá-

tosan udvariasan fogadott és bizonykodott erősen, hogy akad ide rendesen uri vendég, csak maradjak az étteremben, inkább leül és beszélget addig, kora lesz aludni még.

Kora lesz aludni még igen. Nyissuk ki az ablakot, úgy gondoltam és nézzem ugyanazt az égboltozatot, mely ezelőtt tiz esztendővel is szakasztott ilyen kellett, hogy legyen és mégis gyönyörűsegebb volt, tisztább és csillagosabb. Hallgassam a vendég őst, aki egész tiz esztendőnek történetét csak annyiban tudja elmondani, hogy „épült egy fényes virágó, meg a takarékpénztárnál sikkasztottak.” De olva-ni tudtam a hallottakból: a kor szellege megérintette a városkát, egynéhány ember szerencsétlen lón, a többi, a nagyobb rész, boldog még, a régi.

Itt a vendéglő homályos szögeletében ülve éppen elvonultattam magam előtt emlékezetemben a jellegzetesebb alakokat, akik hozzántettek a gondolatomhoz s valahányszor az a vidék az eszembe jutott, ők is eljöttek, gyönyörködtem bennük és a melancholikus hangulat oszlott.

De a másik pillanatban nyílt az ajtó és tudja-e ki jött? A bolondos Stadion Jenő. A kinek az a szép birtoka volt a maguké mellett a széles buzaföldekkel, meg a szövével. A kinek három megyére szólóan híresek voltak a lovai s a tehenei tejének a haszna fölért tiz megyei hivatalnoknak a fizetésével. Minő hőbortos dolgokat követett el a nagy vagyonból! Hogy kaczagott rajta a vidék! Szökőkutjai, mesterséges csónakázó tava, estélyei, multságai milyen híresek voltak.

De mi történhetett vele, Istenem! Hisz ez a Stadion Jenő képes elrontani összes föltevéseimet, a miket az idők itteni folyásáról magamnak alkotottam. Ez a Stadion Jenő tiz év alatt hogy megvénült és hogy megköpött! Kabátja, egy ócska szalonkabát, telve zsirfoltokkal,

a cipője legalább is két éves cipő. Aztán meg alázatos, udvarias. Zajos, riktó társasággal jön, félselyem ruhába öltözött hölgyekkel, színésznőkkel és színészekkel.

El is feledtem mondani — szól a vendéglős — hogy most színház is van nálunk. Még pedig nagyon érdekes Stadion, a ki, tetszett hallani? pazarul bánt a vagyonával, legutóbb abba fogott, hogy egy fiatal leányba beleszeretett és kitaníttatta színésznőnek. Hogy, hogy nem, de a mire a leány (Vermet Gizinek hívják) kiképződött, Stadion abba fogott, hogy beá ott komédiás direktornak. A mig pénz volt, jól ment minden. Vermet kisasszony is a társulatnál volt. De csak egy fél évig tartott az egész. A Stadion társulata falvakba, meg apróbb városokba szorult, Vermet kisasszony pedig híres színésznő lett és nagy színpadokon aratta dicsőségét. Stadionnak végkép lejárt, utcái koldusok sem irigyelhetik a sorsát. Most idekerült a trupp.

Idekerült a trupp. Ugy mondja ezt a vendéglős, mintha semmi különösebb jelentősége nem volna, hogy Stadion eljőjön arra a helyre, a hol őt dús gazdagságában ünnepezték, eljőjön és kolduljon egy-egy forintot belépő jegyekkel kenyeret. A szenvedések milyen hosszú láncza kellett, hogy végig verje őt, mig ennyire jutott.

A társaság a szoba közepén egy hosszú asztal mellett foglalt helyet. Most láttam, hogy nem csupán színészek meg színésznők voltak ott. Velük jött a város gentry fiatalágából három négy és a cigányt is magukkal hozták. Eljöttek: Zéron Feri, a kinek mindig erős oldala volt a kaland és az asszonybolondítás a tanyán is, meg a megyebálon is, Nagy Jankó, a félpapos dús gazdag peéri birtokos és még egy kettő az újabb nemzedék közül, bő tárczákkal és hangos beszéddel, a kiket nem ismerek.

e szavakat tomboló lelkesedéssel fogadta s egy ur beszédet intézett a herceghez, a ki erre egyebek közt így felelt: „Most már nincs annyi tenni valóm. (Közbeiktálás: „sajnos!“) Ne mondják sajnos, nekem nyugalom kell. (Közbeszólás: „nem kell elveszteni a humort!“) A vezércikk-ek miatt nem is veszem el a jókedvemet. Élvezettel olvasom a kritikát tetteimről; a sajtó ma nem rosszabb, mint tíz vagy husz évvel ezelőtt...“ A vonat elindulása előtt a „Deutschland über alles“ kezdetű dalt éneklő közönség köréből „Silentium!“-kiáltások hangzottak. A „silentium“ — mondá Bismarck — nyilván nekem szól. Már többet mondtam, mint amennyiért felelhetek!“ Azután egy pohár bort ivott, Berlint éltetve, mire a vonat elindult.

Az elkeresztelési vita a Vatikánban. A párisi „Temps“ római levelezője, aki annak idején tüzetes módosítást küldött lapjának a hercegprimás római utjának sikertelenségéről, midőn nálunk a kormánykörökben még mindig azt beszélték, hogy a kérdés megoldása sikerült, újabb értesítést küldött lapjának ugyanezen ügyre vonatkozólag. E szerint gr. Revertera egy hosszabb tanácskozás folyamában, melyet a napokban Rampolla bíbornokkal a Vatikánban folytatott, bizonyos megállapodásokat hozott létre a római kuriával, amelyeknek folytán a magyar kormány rövid idő alatt új javaslatot fog a Vatikán elé terjeszteni az elkeresztelési ügyben, modus vivendi létesítése tárgyában. Ezzel kapcsolatban új jelöltet fog ajánlatba hozni a zágrábi érseki székre is, aki egyike ama négy egyházi férfinak, kiket eredetileg a kuria jelölt meg.

Vidéki muzeumok.

Aug. 8.

Lapunk több ízben fölemelte már szavát városi muzeum alapítása érdekében. Sajnálatos, hogy pusztában kiáltó szó maradt az mindez-

ideig. — Pedig csak egy elhatározó lépés kellene a városi hatóság részéről és a közönség támogatásának, meleg érdeklődésének megnyerése az által, a kiknek közvetlenül, intenzív betolyásuk van a nagy közönségre — és mi bizonyosnak tartjuk, — hogy rövid idő múlva egyike a legérdekesebb és leggazdagabb vidéki muzeumoknak jöhetne létre Debreczenben.

A közel napokban két oldalról is olyan örvendős jelenségek merültek fel, amelyek nem maradhatnak hatás nélkül Debreczen város irányt adó köreire sem. Két helyről is támad országos mozgalom, amelynek célja vidéki muzeumok alapítása. Lehetetlen, hogy Debreczen város tartózkodó állást foglaljon el ezen nagy jelentőségű kulturális mozgalommal szemben. — Lehetetlen, hogy e város hatósága, karöltve Hajdumegyével, talán a kollégiummal és a tiszántúli ev. ref. egyházkerülettel, — ne sietne ugyanazt cselekedni, amit kisebb városok, kevesebb történelmi fontossággal dicsekedhető városok eddig is már megtettek.

A Felvidéki magyar köznevelődési egyesület igazgató választmánya tette az egyik életre való kezdeményezést.

Indítványt terjesztett az egyesület nagygyűlése elé és abban azt javasolja, hogy a vidéki muzeumok létesítése iránt országos mozgalom indíttassék olyképp, hogy minden kulturális egyesület, s minden megyei és városi törvényhatóság szolgáltassék fel a vidéki muzeumok eszméjének megvalósítására.

De még előbb járt e tekintetben a Dunántúli kulturális egyesület, amelynek kegyelében először vetette föl az eszmét Porzolt Kálmán titkár s a melyet ennél fogva a kezdeményezés dicsősége még a felvidéki köznevelődési egyesület előtt megillet.

Es imé egyszerre huszonöt vármegyei muzeum megalakulására van kilátás. A dunántúli köznevelődési egyesülethoz eddigelé 25 vármegye főispánjától érkezett kedvező válasz, melyben hajlandóságukat jelentik ki a mozgalomnak megyéjükben való támogatására. Ezek a vármegyék: Beszterce-Naszód, Tolna, Somogy, Komárom, Győr, Vas, Baranya, Csongrád, Nyitra, Szilággy, Torontál, Heves, Udvarhely, Szatmár, Veszprém, Pozsony, Szolnok-Doboka, Trencsén, Sáros, Szepes, Maros-Torda,

Csik, Gömör és Zemplén. A Dunántúli köznevelődési egyesület az őszre országos értekezletet szándékozik e tárgyban összehívni, melyben résztvesznek a vármegyék és a köznevelődési egyesületek képviselői.

A vidéki muzeumok létesítése nemcsak jelentőségű lépés lenne a nemzeti kulturális misszió terén, de a muzeumok állandóan üdvös tényezői maradhatnának a köznevelődésnek.

Köznevelődés szempontjából szinte felesleges a vidéki muzeumok létesítésének jelentőségét hosszasan fejtegetni, már régóta vannak ily intézetek, s a bennök összehalmozott gyűjtemények nagy történelmi becsét méltányolják a tudósok, gyakorlati hasznukat pedig igazolja az élet.

Nálunk ezen a téren merev centralizáció uralkodik. Igaz, hogy főképp ennek köszönhetjük a nemzeti muzeumnak világhírű gazdagságát, az is igaz, hogy egymagában a nemzeti muzeum nem elégséges az ismereteknek és történelmi tanulságoknak széles körben való terjesztésére.

Az egységes magyar kultúrának terjesztése érdekében kívánatos, hogy a műveltség eszközei decentralizáltassanak.

Az intézmények minden vidék számára megközelíthetők legyenek. Decentralizálni kell tehát a muzeumi intézményt is. Lehetséges ez a nélkül, hogy nemzeti muzeumnak, melyre méltán büszkék lehetünk, a legcsekélyebb kárt szenvedné, mert semmi sem könnyebb, mint megvonni azokat a határvonalakat, melyek közt a vidéki muzeumok a nemzeti muzeum, mint országos intézet érdekeinek minden sérelme nélkül, berendezhetők.

A vidéki muzeumokat akként kell szerezni, gyűjteni, hogy azok az illető vidék kulturális, gazdasági, politikai stb. életének lehetőleg hű kifejezői legyenek. — Es ez könnyen keresztül is vihető, ha magán gyűjtőket sikerül megnyerni, hogy gyűjteményeiket a nyilvános muzeumokban helyezték el.

Napi hírek.

— Lapunk felelős szerkesztője Vértési Gyula néhány hétre furdőre utazván arra az időre L a n c z - H o r n y á k V i k t o r segéd-szerkesztő vette át a lap vezetését,

A pinczerek sűrűnek-torognak. Kardalosok és kardalosnők a gentri-ifjakhoz utasítják őket, mikor a vacsorarendelésről van szó. Tüzes kedv és kiapadhatatlan szurós humor lakik a társaságban. De mindnyájuk között egy elegáns hölgy válik ki. Hosszu derekáig érő fekete haja van, úgy tud mosolyogni, mint egy ártatlan gyermek és szemének a tekintete mégis szenvedélyes. Karsu, gyönyörű leány. Bizonyos tiszteletteljes megülböztetéssel vannak iránta. Az asztalfőre ül és mint egy királynő, úgy osztja a parancsait. Kalapját, napernyőjét, a felöltőt és keztyűt négyen is ragadják a kezéből és boldog, akit eközben telt karjának könyöke érint.

Ha nem is mondja a vendéglős, kitaláltam, hogy a napszámosok között ez a királynő Vermet Gizella; a híres operett énekesnő, aki hajlott egykori patrónusának a könyörgésére és — amugy is nyár lévén — eljött egy-két előadásra kisegíteni a társulatot.

Mert nagyon szomorú a helyzete a truppnak — beszélte a vendéglős. A színházat egyáltalában nem járják. Stadion szégyenlette sorra venni a várost és vidéket és invitálni az urakat, az előadásra, mint ahogy itt szokás és illik. Az urak meg nem szeretik nézni a Stadion vergődését, aki maga is játszik minden darabban. A színészek adóságból éltek és petróleumra sem volt pénz. A szép Gizella csakugyan változtatott sokat. A „Lili“, a „Rip-Rip“ minden jegye előre elfogyott. Ma egészen zsufolásig volt a színház felemelt helyárrakkal. „Szép Helena“ ment a Gizella első felléptével.

Hát „Szép Helena“ ment a Gizella első felléptével s az ünnepelt művésznővel jöttek most a kollegák és az első gárda. Unalmas és fárasztó nekem az ilyen mulatozást nézni, a minőt nagyban és kicsinyben mennyit láthat az

ember! Hamis minden hang ott és nem lehet hinni egy szóban sem, a hol félreismert félistennők, meg félistenek társasága jön össze és egy ünnepelt színész, bukott ur és félszü fiatalok. Későre járt már az idő. A város aluvóban volt, a bakterek megindultak a gyalogjárókon, a ritkán álló lámpásokat eloltogatták az utcákon. Az égből egy darab kíváncsi szemekkel benézett az ablakon és csodálkozott, hogy még most is vannak a vendéglőben. Azt gondoltam, legjobb lesz behuzódni a szobámba és álmodni a régi szép időről.

A mig mentem volna azonban, láttam egy mozdulatot és hallottam egy mondatot, a mi jelentékenyen hozzá tartozik a Stadion Jenő tragédiájához.

Arról volt szó, hogy miképpen helyezkedjenek el a hosszú asztal mellett. Gizella már az asztalfőnél ült.

És Stadion kiszemelt magának közvetlen mellette egy helyet. Helyet a művésznő baloldala mellett. Ott fog ülni. És mire belemelegszenek a bő vacsorába, eldicséri a mai est dicsőségeit. A jelenetet, melyben oly kegyetlen öntudattal énekelte a leány, hogy:

— Mindez csak álom.

Mikor olyan közel volt hozzá és lehelete érintette a fűtetlen, rózsás vállát. És mikor ő, a pástor, elrabolja Helénát örökre. Szívében ah! feltört a régi szerelem, mely őt ehhez a gyönyörűséges leányhoz vezette s a mi megölte az ő élete boldogságát. Atvillant az agyán a egy terv, merész, de pompás gondolat. Ha szeretné őt ez a drága leány, ha lenne az ő hitvestársa, maradna a társulatnál és emelvé azt, jobb napok virulnának és egyszerre elmúlnának a szenvedések. Mindezt meggyőzően és pathoszszal el fogja neki mondani, suttogva, szerelmesen vacsoraközben.

Es széket emel, hogy oda tegye Gizella mellé. Le akar ülni.

A leány azonban megrántja a szemöldökét s egy tekintettel, melyben benne van mind az a gög, a mivel egy kopott kabátu embert megőlni lehet, utálat, a mit az elzüllottség láttára éreznünk, egy rettenetes és megvető tekintettel meg kémozdulattal azt mondja:

— Uljön távolabb!

Igen, Stadion Jenő, ön üljön távolabb, önnek lejárt a világa, ön hálát adhat, hogy a primadonna odáig alázkodott, hogy eljött önt kisegíteni, de üljön távolabb; nemes dolog volt annak idején, régen, az ön segítsége is, de most másé itt a hely, a Nagy Jankóé és a Zeron Ferié.

Stadion távolabb ül és lassanként lekerül az asztal végére a kóristák közé, kik az első tíz perczben már annyit ittak, hogy angolul akartak beszélni. Ő is felvett egy üveget, kiürítette fenéig. Aztán beletemette két tenyerébe a fejét és nehéz, fuldokló zokogás fogta el. A társaság azt mondta rá, hogy ez a bornak a különös hatása.

A cigányok pedig igyekeztek eljátszani, azt a dalt, a mit a színházban akkor hantak a mikor Páris Helenával szerelmeskedik és:

— Mindez csak álom... álom...

Ezt a történetet, Jolán, azért irtam meg kegyednek, hogy tegyenek valamit a Stadion Jenő érdekében. Próbálják meg most (a mig a művésznő még közelében és mégis olyan távol van tőle), megkínálni valami gazdasági felügyelői, vagy efféle állással az uradalomban. Azt hiszem, hogy most már legyőzi a büszkeségét és elfogadja.

lésére használt borjuk husa csakis a többi hustól elkülönítve és „oltott borju husa” név kitévése mellett bocsátható közfogyasztásra. Az oltott borju husa nem tekinthető betegnek vagy ragályosnak, de kevesebb tápértékkel bír, mint egyéb marháké.

— **Vasárnapi munkaszünet.** Tegnap augusztus hó első vasárnapjával megszűnt a vasárnapi munkaszünetes törvényre vonatkozó azon miniszteri rendelkezés, melynek értelmében tudvalevőleg az üzletek a nyári két hónap (június, július) alatt csak d. e. 10 óráig tarthattak nyitva. Mától kezdve vasárnaponként újra nyitva lehet déli 12 óráig minden üzlet egész a jövő júniusig. Amire jónak látjuk figyelmeztetni az érdekelteket.

— **A főorvos és a köztársaság.** Sár-
váry Gyula dr. városi főorvos egy rendőr- és egy polgári biztos kíséretében személyesen vizsgálja át a várost köztisztasági tekintetből. Az első kerületet, különösen a külvárosokat már átvizsgálta és jelentésében nagyon sok tennivalóra hívta fel a rendőrség figyelmét, mely kérelmetlen szigorral kényszeríti a háziurakat, lakókat, hogy szeméttartót készíttessenek, a pocsolyákat kiszáritsák és karbolozzanak. A főorvos most a második kerületet megvizsgálja. A lakosságnak nagy érdeke, hogy pontról-pontra teljesítse azokat a köztisztasági intézkedéseket, melyeket a főorvos elrendel.

— **Uj tanárok H.-Böszörményben.** A h.-böszörményi v. ref. gimnázium tanári karában a most elmúlt tanév végével két állás megüresedett, amennyiben Baltazár Gábor és Nagy Elek tanár urak a gimnázium kötelékéből eltávoztak. E két megüresedett állásra f. hó 1-én ejtette meg a választást a gimnázium igazgató tanácsa. A két állásra összesen hét pályázat érkezett be és pedig a latin-magyar nyelv és irodalom tanszékre 6, a latin-történet tanszékre 1. Az előbbi tanszékre Molnár József okleveles tanár, az utóbbira pedig Lányi Kalos ev. ref. segédlelkész és végzett tanárjelölt lettek megválasztva.

— **A Meczénás.** Nagy János czirkuszában kijutott a hölgyeknek. Valahányszor egy-egy hölgy megjelenik a „turf”-on, azonnal előperdül a közönség soraiból egy fiatalember, a ki addig a kezét hátra tartotta és csinos piruettet vágva egy virágcsokrot nyújt át a művészholgynak a ki kecses hajlással köszöni azt meg. Fiatal-emberünk nem igen válogatós, mert ő bokrétaít minden művésznőnek személyválogatás nélkül odanyújtja, sőt tegnap este az igazgatót tisztelte meg egy mélkü nagy bokrétaival. A fiatal Meczénás a multkoriban elfeledkezett a csokorról, de a megszokás annyira vitte őt, hogy egy természetes művésznő megjelenésekor odapenderült a porond elé és csak akkor vette észre, hogy a csokor nincs a kezében. Zavarából a társulat bohóca mentette ki, a mennyiben nyálábra fogta magát a meczénást és őt nyújtotta fel a kilépett művésznőnek a közönség óriási kacagása közben. Azt mondják, hogy a bukétás Meczénás egy műkertész és roppantul rajong az olyan művészekért, a kik lovadmagukkal jelennek meg. Nagyon szereti a társulat szamarát is, nem is gondolván arra, hogy mindig egygyel több esácsi van ott, mint ő gondolná.

— **Festő műterem Debreczenben.** Városunk kulturális életében említésre méltó eseményt képez, hogy az első állandó festő műterem Debreczenben a közelebbi napokban megnyílik. Kovács János ez a tehetséges fiatal festő művész rendezte be a czeg éduczai 27. sz. a. A megnyitás napját körlevél fogja tudatni. E napról fogva minden érdeklődőt szívesen lát a művész. Műtermében megtekinthetők lesznek az ő régebbi és újabb művei. — Kívánjuk, hogy a szép tehetségű, törekvő festőt városunk és a vidék közönsége megérdemelt pártfogásban részesítse.

— **Hajdumegyei tűzoltók gyűlése P.-Ladányon.** Debreczen sz. kir. város és Hajdumegyei tűzoltóegyleteinek szövetsége tegnap d. u. tartotta évi rendes közgyűlést P.-Ladányon. Képviselve voltak a debreczeni (Szikszay Gyula, Nagy Gábor, Csanádi Ede, Winkler Mór

által), szoboszlói (Fogthü János, Erdős Lajos, Fehér Gábor), b.-ujvárosi (Kaszás József és Kovács Ferencz), kabai (Barta Lajos, Ritoók István, Tóth János), szováti (Tar Sándor és Csathó Gyula), h.-böszörményi (Pápay Károly, Kanyak József, Imre József) földesi (Bogdán Zsigmond és Bogdán Gábor), sámsóni (Kovács Károly és Csánki Mihály), tetétleni (Tersánszky Sándor és Kasztl László), nádudvari (Papp Sándor, Oláh Imre és Szabó Sándor), p.-ladányi tűzoltóegyletek (Kaczér Árpád, Lipovniczky Imre, Szücs János, Eötvös Sándor által). A gyűlést Kaczér Árpád p.-ladányi főparancsnok, szövetségi alelnök vezette. — Az évi jelentés szerint a 14 tag-egyletnek 957 működő tagja és 60 fecskendője van. A községektől nyert évi segély 6851 frt (amiből 4000 frt Debreczenre esik). — A tagegyleteket felhívja a közgyűlés, hogy az orsz. tűzoltó segélyző szövetségbe lépjenek be. Tervbe vétetett, hogy Debreczenben szaktanfolyamot szerveznek, melynek vezetésével Publíg Ernő bizatnék meg. — A tisztujtás eredménye következő: elnök Szikszay Gyula, alelnök Kaczér Árpád, jegyző Nagy István, pénztárnok Ganovszky Lajos, ellenőr Kaszás József, választmányi tagok: Kovács Károly és Vásárhelyi István, póttagok Bogdán Zsigmond és Bartha Lajos. A szövetségi elnök utasított, hogy évente legalább egyszer a tagegyletek állapotáról személyes látogatás által tapasztalatokat szerezzen. — Ezután Szikszay Gyula tíz tag között öt éves szolgálati érdemet osztott ki. — A közgyűlést este közvacsora és egy jól sikerült táncmulatság rekesztette be.

— **A czirkusz** ma helyet cserél. A kezdődő nyári nagy vásár miatt Széchenyi utca végéről a honvéd lovas laktanya másik oldalára Nagyujtázra költözködik és már holnap új tagok közreműködése mellett itt folynak tovább esténként az előadások.

— **A mi huszáraink Nagyváradon.** Nagyvárad város katonai előadója kérdést intézett Debreczenbe, a még most itt állomásozó huszárezred pótkeret-parancsnokságához, hogy a huszárok mikor érkeznek Nagyváradra? Innen az a válasz küldetett, hogy a három század huszár augusztus hó 11-én rukkol be Nagyváradra, az ujonnan épült laktanyába, még pedig déltájban.

* **Nagyváradról** írják, hogy a postaigazgatóság ottmaradása egy időre most már biztosítva van. A postaigazgatóság helyiségeire vonatkozó szerződést ugyanis évi 1900 forint bérösszeggel, melyhez a város 950 frttal járul, három évre megkötötték. E szerint Debreczen legalább három esztendő előtt nem lesz postaigazgatósági székhely.

— **Dr. Bruckner Ernő** operateur, tb. tiszti főorvos, hosszabb távollét után visszaérkezett városunkba s orvosi működését újra megkezdte.

— **Elemi iskola a nőegylet árvaházában.** A debreczeni jótékony nőegylet ujonnan épített leány-árvaházában az árvák számára elemi iskolát szándékozik már ez év őszén megnyitni. Az iskolába mérsékelt tandíjért kívülről is járhatnak be növendékek. A nőegylet elnöke Veresné Szatmári Teréz urnő a közigazgatási bizottsághoz kérvényt adott be, hogy ezen kérlőn berendezett, okleveles tanítónővel ellátandó magán elemi iskola részére a nyilvánossági jogot kérje ki a közoktatásügyi minisztertől. — A közigazgatási bizottság a legjobb ajánló feliratot terjeszti a miniszter elé. A 360 frttal és teljes ellátással díjazott tanítónői állomásra a pályázat már meg van hirdetve; a felszereléseket is megvették egy közelebb megszünt magán nevelő intézettel.

— **A vadásztársulat** választmányi tagjai fölhívhatnak, hogy f. hó 9-én kedden d. u. 6 órakor a városháza kis tanácstermében fontos ügyek elintézése végett megjelenni sziveskedjenek. Az e nökség.

— **Beiratkozások a theologiai és jogi akadémián.** A debreczeni theologiai és jogakadémián szeptember 1—8 napjain lesz a beiratás. A tanév szeptember 9-én reggeli 8 órakor kezdődik. A theol. és jogi alapvizsgálatok iránti kérvények szeptember 4-én déli 11 óráig nyújthatók be az illető dékáni hivatalnál. A hittantatók alapvizsgálata szept. 12, 13, 14 és 15 napjain lesz, míg a tanítóképeségi vizsgára

augusztus 28-án kell jelentkezniök a tanítóképezdei igazgatóságnál. A jótéteményekért folyamodók kellően felszerelt kérvényeiket szept. 6. déli 12 óráig a főiskolai háznagyi hivatalnál adják be. Debreczen 1892. augusztus 8. Az akadémiai igazgatóság.

— **Révész Kálmán**, a nagy hírű Révész Imre fia, a mult héten, kedden érkezett Pápáról új lakó helyére Kassára. Hívei nagy örömmel fogadták. Beköszöntő beszédét vasárnap tartotta.

— **Lövészet.** Augusztus 7-én tartott lövészen díjat nyertek: legjobb szegélvessel ifj. Barsay Miklós 1 db. 10 francos arany, legjobb mélylövessel Szücs Károly 1 db. 2 frtos tallért, legtöbb körlövessel Bruttman ezredorvos 1 db. 1 frtos tallért.

— **Egy 14—16 éves** tisztességes családbólvaló, irással bíró ifju mint irodai fizetéses gyakornok azonnal felvétetik Neidlinger G.-né. Egy előre csak is írásbeli ajánlatok kéretnek a bővebb czim megadásával.

Vegyes hírek.

— **B.-Ujfaluban** a szélsőbálnak eddig Papszász Károly volt a képviselő jelöltje, de valami baj akadhatott, mert ujabban Polonyi Gézát meghívták kijelölő gyűlésre. A meghívást későn kapva, nem mehetett, de levelet írt, melyben Herman Ottót ajánlotta.

* **A korela gyors terjedéséről** következő újabb hírek érkeznek. A moszkvai prefektus hírdetménye közzéteszi, hogy Moszkvában kiütött a kolera. Magában a városban négy megbetegedés és három haláleset, a központi elszállítási fogházban 22 megbetegedés és 8 haláleset fordult elő. Már az orosz birodalom másik fővárosában Péterváron is előfordult az első kolera-eset, amely halállal végződött. De a kolerabeteg nem pétervári volt, hanem egy utas, a ki már a vasuton megbetegedett. A városi hatóság egy rengeteg nagy éttermet rendez be, melyben a szegény néposztály a járvány alatt, igen csekély díj mellett, egészséges és tápláló eledelt kaphat. Mint „Reuter ügynökség”-nek Theránból mai kelettel jelentik, a kolera magában Theránban is fellépett.

— **Élő ember sirköve.** Nyír-Megyében, szatmármegyei községben történt — a Szatmárm. Közl. elbeszélése szerint — ez a különös eset: Egy jómódu hitves pár, Kiss Ferencz és neje Pethő Mária, évekkal ezelőtt elhatározta, hogy közös sirkövet rendel meg maga számára. A sirkő nem sokára megérkezett. Ott diszlett rajta a férj és életpárja neve ékes rigmusba szedve; de minthogy szerencsére meg nem volt reá szükség, nagy gonddal és kegyelettel őrizték házuknál. Kiss Ferencz, az egyik házastárs, a mult évben elhalt s a hátrahagyott hitves most felállította a sirkövet. Pethő Mária viruló erőben, egészségben van ma is, de azért ott diszeleg a nyír-medgyesi temetőben a sirkő e felirással:

Itt nyugszik Kis Ferencz
Élete párjával,
Kedves hitvesével,
Pethő Máriával.

Közgazdaság.

A vetések állása Debreczen vidékén.

A vetések állása és a mezőgazdasági állapot 1892 július hó 24-től aug. hó 6-ig bezárólag Debreczen vidékén a földmívelésügyi miniszteriumhoz az állandó gazdasági tudósítóktól beérkezett jelentések alapján következő volt: Buza. Az aratás és behordással már nagybárra készen vannak s most a cséplés folyik teljes erővel, ezt ugyan helyenkint az utóbbi napok alatt bekövetkezett esők késleltették. A termés mennyiségére nézve legelőbnyire gyenge, közepes, kivételesen a jó közepszerűt is eléri, minőségre nézve igen nagy határok között mozog, miután a 70—72 kilogrammos mellett, 78—80 kilós is előfordul; a szemek sok helyen megszorultak és szintelenek.

A rozs több helyen kielégítőbb termést adott, mint a buza, néhol azonban ez is gyenge. Minősége általában jobb a buzaénál, habár Szabolcs vármegyében nem felel meg sulya a szokásos 74—75 kilónak hektoliterenkint.

Az árpa aratása itt-ott még tart; a termési eredmény Máramaros, Hajdu és Szatmár vármegyék egyes részeiben meglehetősen, bár jónak itt sem mondható; egyebütt azonban leg többnyire gyenge úgy mennyiség mint minőség tekintetében.

A zabot itt-ott még aratják, az eddig nyert eredmények eltérők, néhol igen jól, másutt gyengén fizetett. Hajdúvármegye b-ujvárosi járásában az aratás ideje alatt uralkodott nagy szelek sok szemet kivertek, úgy hogy csak mintegy $\frac{2}{3}$ termés maradt meg.

A tengeri. Az utóbbi napokban bekövetkezett esők egyes vármegyékben megóvták a tengerit a teljes megsemmisüléstől. A termés ugyan sokkal csekélyebbre redukálódott, mint a mennyire korábban számítottak, mert sok szármeddő maradt, de azért, ha a szemzés ideje alatt elegendő esőt kaphat, helyenkint, mint Bihar, Hajdu, Máramaros, Szabolcs vármegyék egy részében, még kielégítő termésre lehet számítani.

A burgonya Hajdu és Máramaros vármegyékben, valamint Szatmár és Szabolcs egy részében jól áll, Biharban indája nagy és szép zöld, de aprók s ezt is a fleg károsítja.

Dohány. Hajdúvármegyében a kapadokányt török, közeptermést ad; Szabolcs vármegyében az esőzésekre felvette magát, de az aljlevelek a nagy szárazságban szenvedtek. Mindkét helyen azonban a nagy szélviharok kártettek benne, a finomabb leveleket összehasogatták, utóbbi helyen rovar is pusztítja a leveleket.

Mesterséges takarmányfélék. Bihar és Máramaros vármegyékben úgy mennyiségre, mint minőségre nézve jó termést adtak, több helyen azonban annyira megsínylették a szárazságot, hogy lóhere és luczerna is csak igen gyengén fizettek.

Rét és legelő. Bihar, Szatmár és Szilágy vármegyékben néhol jó sarjutermet mutatkozik, Hajdu vármegyében is javultak az esőre a kaszálók; Szabolcsban azonban nem sokat ígérnek.

Allategészségügy Hajdúvármegyében. — Vármegyénkben augusztus 4-dikéről következő állati ragályos betegségek voltak bejelentve: lépfene Nándudvaron és Nánáson 1—1 udvaron száj és körömfájás Bösörményben. Nándudvaron, Nánáson 1—1, Dorogon 2 udvaron sertés orbáncz B-Ujvárosban 3, Bösörményben 1 udvaron, Debreczenben lépfene 1. fakonykór 1, orbáncz 4 udvaron fordult elő.

CSARNOK.

Esős délután.

Egész napon át esett. A verőfényes, buja tavaszi napok egyszerre szürke, hideg időre változtak át. Az utcákon csak úgy hömpölygött a tapadós, sárga habos sárfolyam. A pár összeázott járókelő czupogva botorkált benne. Piszkos, ólomszínű levegő nehezedett az egész fővárosra.

A szép Ágnes ideg és bágyadtan dobta magát az alacsony kerevtre. Dideregve huzta össze lábait rajta. Valami tárgyaltan bosszúság, valami undorító unalom fogta el egyszerre a melyre nem tudott, vagy nem akart erőt venni. Fázott és bosszankodott. Talán erre az utálatos időre, talán varrónéjára, aki — az ostoba — a köpenykéje Stuart-galléját vieuxrose helyett megyszín selyemmel bélelte be, talán a komornára, aki összetörte a kis terracotta szerecsenfejét az elébb. Hitvány portéka volt az igaz, de annyira hasonlított a hóbortos vértés kapitányhoz! Pompásan tudta ezt a hűséges Jákób-ját bosszantani vele. Magára és mindenkire haragudott. Lomhán ásitott egyet és lehunyta szemét.

— Pepi, ma nem vagyok itthon senkinek — mondotta a komornának.

És egy pár perc múlva mellette állott. Keserűs. Mosolygó, vidám arccal, alig véve észre a homályos szobában, a puha pamlagon heverő illatos csipketömeget. De Ágnes megérezte közellétét, bár fel sem nyitotta a szemét.

— Hát maga hogyan kerül ide? — kérdezte színtelen, elnyújtott hangon.

Keserűt meglepte a barátságos kérdés. Annyira meglepte, hogy a csomó fehér orgona virág az asztalra hullott kezéből; nyílt, férfias arca elsötétült.

— Hát nem vártál ma Ágnes?

Ágnes nem felelt, csak némán ingatta a fejét. De egyszerre hirtelen mozdulattal felemelkedett és türelmetlen kézzel lökte félre a virágokat.

— Vidd őket valahova innen! Irtózatosszaguk van.

A férfi szótlanul megfogta a kis bokrétát és átvitte a szomszéd szobába. Csak azután jegyezte meg szelid, szemrehányó hangon.

— Tegnap még kíváncskoztál utánok...

Ágnes valami érthetetlen mozdulatot tett a kezével.

— Eh, tegnap!... Tegnap még szerettem ma undorodom tőlük. Ma már semmit sem szeretek.

Halgattak megint. A komorna a meggyújtott lámpással kezében, lábujjhegyen tipegett be a szobába Ágnes felszisszent.

— Ki hívta? Nem kell. Vigye ki!

Keserűs csak nézte az idegesen vergődő asszonyt ijedten, szomorúan. A két év óta, hogy ismeri és szereti, még soha sem látta ilyennek. Az ő kis donna Inczét, (ahogy az édes pástörörök mámorában elnevezte) aki derült és mosolygó volt mindég, mint a granadai ég, a kinek piros ajkáról, mint a pajkos castagneták, folytonosan pattogtak a vidám kacajok, aki az egész életet, mint valami szédítő, kéjes tarantellát, gondatlan, szenvedélyes rythmusban pergette le. Megremegett. Végig simította kezét homlokán. Reszkető, bizonytalan hangon kérdezte:

— Mi történt veled, Ágnes?

Ágnes felállott. Egy-két perczig gyorsan fel s alá járt a szobában. Majd hevesen, szaggatottan beszélni kezdett.

— Mi történt? Tudom is én. Talán semmi. A pohár tele volt, egy csepp esett még valahonnan bele is kiesordult tőle egészen. Ki tudná megmondani, honnan került ez a csepp? Talán ez az ostoba idő, talán a mamlasz rittmeister, talán az ügyetlen Pepi az oka. De végre is mindegy. Nem komédiázom többé. Meguntalak, Ödön, nem kelesz többé. Nem kíván sem a testem, sem a lelkem.

A daliás szép férfi összerázkódott és önkénytelenül megkapaszkodott a konzolasztalka márványlapjában. Szólani akart, de nem birt. Az asszony közömbösen, hidegen szemlélte.

— Ne szólj semmit, kérlek. Tudom, mit akarsz mondani. Elmondhatom én is. A porból emeltél magadhoz, vagy a sárból inkább. Akkor nem volt annyi rongy rajtam, mint most csipke Dumber Fannynak egy szoknyája volt legalább, nekem annyi sem. Aki ma fitymálva turkálók a lazacban és pástétomban, az utca szemetjéből éltem. Tudom, tudom. Neked köszönhetek mindent. Fényt, nevelést, Worth-ruhát, battiszt inget, bonbonokat, gyémántokat és még Isten tudja mit. Szerettél is nagyon s talán egy ideig még mindig bolondulni fogsz utánam. Sebaj, majd elleledsz idővel. A szerelem sem egyéb hangulatnál, a mi rendesen megfordítottja a tegnapiak. Egyik tűnik, másik támad. Te jó, te édes voltál nagyon, kedves barátom, ne csodálkozzál, hogy egyszerre megcsömöröttem a sok émelgős édességtől. De hagyd a szemrehányásokat! Nem változtathatsz már ugysem rajtam velük. Hálátlan vagyok, elismerem, de legalább hazug nem. Meguntalak, barátom.

A magas, vállas férfi egészen összeesett. Tétovázó, hirtelen tekintettel tapadt szeme a szép asszony felséges alakjára. Várni látszott, hogy az egyszerre csak felkaczag és a nyakába borul. Tréfa, rossz tréfa volt az egész. De az asszony csak állott és a haját simogatta. A tekintete megmondotta, hogy komolyan beszélt. Lassan, kinos nehezen szólalt meg Ödön.

— Nem akarod, hogy beszéljek, nem is fogok beszélni, ismeresz és így nagyon jól tudod, hogy mindazt, amit most magad elmondottál, én sohasem mondtam volna el. Legfeljebb a lelkiismereted sugta neked. Nekem nincs mit a szemedre vetnem, mert többet kaptam tőled, mint a mennyit adtam érte. A te szerelmedet ilyen hitványságokkal nem fogom összehasonlítani. Csak egyet jegyzek meg. Hálátlanak nem tartalak, de őszintének sem. Az asszony csak másért ün meg valakit.

Ekkor már az ablakban állott Ágnes Me-rev, nyugodt szemmel bámult az utca sötétjébe. Fehér ujjaiával az üvegen dobolt.

— Igazad lehet. Talán a vöröshaju orosz grófért, talán a hosszulábu rittmeisterért. Mindig szerettem az exotícust, a hóbortost, a trívolt. Te nagyon józan, nagyon tisztességes voltál nekem. De akárki is az, azt hiszem neked már mindegy. Te nem kellesz többé.

Ödön néhány lépéssel közeledett feléje. Karjai önkénytelenül kitérültek. Szeliden szerelmesen suttogta:

— Ágnes, édes Ágnes!

Ágnes hirtelen megfordult, me le reszketett, ingerült, elfult hangon pattant fel.

— Eh, mit akarsz még? Hát nem volt elég, amit mondtam. Utoljára kérlek, hagyj magamra.

A férfi megreszketett és kiegyenesedett. Sötét pir öntötte el az arcát. Egy percz alatt lénye csodálatos változáson ment át.

— Elég volt, nagyon is elég. Büszkébb vagyok, sem hogy kolduljam azt, ami az enyém volt valamikor. Te adtad, te elveheted. Csak egyet akarok, megjegyezni. A mint te ma megszüntél az enyém lenni, úgy én is mindenkorra S ha egykor, a mitől Isten óvjon, újra a sárban látlak heverni, bizony nem emellek fel többé. Reád nem fogok tiporni, de -ikerüllek messziről. Isten veled!

Felkapta szép, hatalmas fejét, megfordult és szilárd, határozott lépésekben távozott az illatos szobából.

Ágnes félrehuzta a száját és becsengette a komornát. Bedörzsölte a kölni vízzel a homlokát, majd théat rendelt. Felhörpintett egy-két kanállal belőle, de azután félre lökte az egész tálcát, csak úgy táncoltak rajta az edények. Fáradtan mormolta:

— Vetkeztess le, Pepi!

A viharos nap után nagyon jól aludt megszokás nélkül egész reggelig. A fehér takarón kergetődöz meleg, fényes sugarak költöttek csak fel. S amint megfordulva a terjedelmes francia ágyban, valami hűvös ürességet érzett maga körül, egyszerre eszébe jutott a tegnapi este Ödönre gondolt, erre az odaadó, nemes szeretőre, aki oly tiszta, erős szerelemmel veszi körül, mint egy illetetlen szüzet.

Elmosolyodott, kiugrott az ágyból, még papucsot sem huzott lábára, csak egyenesen az íróasztalhoz futott.

Ostoba voltam tegnap. Nagyon magamra haragítottam öt. Irok neki pár békítő sort.

A komornát szalasztotta hozzá a béke olajágával. A feleletet hamarosan meghozta rá egy vörös sapkás, kövér hordár. Igen elegáns Margaret Mill-papíron, igen elegáns és szilárd kézzvonásokkal megírva.

„Kedves Ágnes! Ha a ruhádat háromszor viseltem, megund és bedobod valamelyik szekrényedbe. Ha azután kissé megfeledkezél a színéről és a szabásról, talán egy idő múlva felveszed megint. Ugyanezt akarod — ugyebár — vel-m is végig próbálni. De már tegnap megmondottam, hogy nem tartom magamat alkalmas modellnek. Én csak egyszer szoktam kimondani az adient-t! — Ödön.”

Ágnes kezében reszketet a papír, öntudatlanul gyűrte össze. Valami égette a szemét, bizonyosan könny, nem engedte megszülemleni. Daczosan kapta fel szép fejét, amelyről hosszú palástként hullott alá a hamuszőke sörény.

— Eh, irok a hosszulábu kapitánynak. Jöjjön a Jákob Rácheljáért.

Munkácsy Kálmán.

Az összes gyógytudományok tudora,
Egészségtan tanára
Dr. NÁGEL ZSIGMOND
FOGORVOS.
Foghuzások helybeli és általános
érzékenyítés mellett. Különnemű
fogtömések (arany, ezüst, platina
cement stb.) Egyes műfogak és
teljes fogsorok arany, cellulaid és
kautschuk alapon a legújabb viv-
mányok szerint. Gyermekek ferdén
nőtt fogainak kiegyenesítése.

Férfi Chiffon ingek,
a hirneves Schroll-féle Chiffonból,
1 frt. 90, 2 frt. 20, 2 frt. 60
Gallérok, kézelők, nyakkendők,
Harisnyák. Kesztyűk.
Napernyők esernyők
Kész mosó gyermek
ruhácskák.
BRASSÓI POSZTÓK,
Tricot, Peruvien és Doskin
Szabó Lajos fiai
üzégmél.

Csakis világhírű **zigaretta papirost** használjátok
Les Dernières Cartouches jeggyel
BRAUNSTEIN FRÉRES párisi
gyárából, 65., Boulevard Exmans.
Ezen gyártmány a papir ipar diadala s a cigaretta papiros
eszményképe.
Ezen cigarettapapiros és cigarettahüvely gyári raktára:
Bécs, I. Scholrenring 25.
„A valódi francia „Les Dernières Cartouches“ cigaretta-papirunk, va-
lamint a valódi francia cigarettahüvelyeink a „Les Dernières Cartouches“
papirból minden norringbergi nagykereskedésben, ugyszintén az összes magyar
kír. dohánytözsdekben. kaphatók.“

GYENES LAJOS
női divat raktára.
Debreczen, főtér városház épület.
Ajánlja jutányos árak mellett:
NŐI RUHASZÖVETEKET
és diszeket,
Toile, batist, satin és divatos
mosókelméket,
Jó szabásu füzőket (Mieder)
Csipke, szalag és egyéb pipere crikkeket,
N A P E R N Y Ő K E T
Mintákat kívánatra bérmentve küldök.
Női ruhák elkészítését saját szöveteimből elvállalom.

KIADÓ.
A főtéren, Biedermanu palo-
tájában egy csinos **üzlethelyiség,**
esetleg állványokkal, vagy anélkül azon-
nal kiadandó.
Értekezhetni Boros Testvérek
czégnél (főpiacz).
PÁLYÁZAT
kosztadásra.

A debreczeni kir. gazdasági taninté-
zet pallagi telepén mintegy 70 bentlakó
tanuló élelmezésére váltalkozó kerestetik.
Ezen üzlet, mivel a felszerelés a tan-
intézeté, csekélyebb befektetéssel is ke-
zelhető. A tanulók ellátása **október**
hó 1-jén kezdődik.
Írásbeli ajánlatok a u g u s z t u s hó
20 ikáig b e a d a n d ó k s a feltételek
is megtekinthetők a városban
az igazgatóságnal.

Csődtömeg eladás.
Közadós Nagy Géza csődválasztmá-
nyának 1892. évi augusztus 4-én kelt
határozata folytán közhírré teszem, hogy
a csődtömeghez leltározott 574 frt. 39
kr. becsértékű bolti áru cikkek és bolt
berendezés, valamint 45 frt 99 krajczárt
tevő aktív követelések, együttesen, zárt
ajánlat folytán eladatnak.
Felhívom tehát mindazokat a kik
ezen értéket megvenni akarják, hogy
ajánlataikat 62 frt 04 kr. bánatpénzzel
együtt irodámban (N. Csapó u. 9. sz, az
iparegyesületi takaréknál és hitel intéze-
tellenben folyó 1892. évi augusztus hó
15-napjának déli 12 órájáig benyújtani
sziveskedjenek.
Az ajánlat tevőt ajánlata feltétlenül
kötelezi, de a csődválasztmány fenartja
magának azt a jogot, hogy az ajánlatok
közül szabadon választhasson, esetleg a
vagyonot más uton értékesíthesse.
A csődtömeg az aktív követelések
fenállása vagy behajthatósága tekintet-
ben semmi nemű szavatosságot nem vállal.
A csődleltár alulirotnál megtekin-
hető. A vagyon vevője a piacz utca
1711 sz. háznál levő üzleti helyiséget is
bérbe veheti,
Debreczen, 1892. aug. 5.
Dr. Nagy László
tömeggondnok.

Női ruhaszövetek Gyapju Voile-ok,

Mosó-Voile-ok, Batist, Zephir. Atlas-Satin.

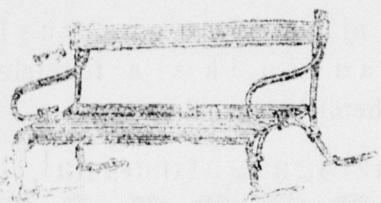
Vásznak, kész fehérneműek.

Szőnyegek, függönyök,

ágy és asztalterítők,

Szabó Lajos fiai cégénél.

Leszállított áruk az egész időny alatt.

Valódi francia és angol szerszámok,

minden iparághoz
minden darab mellett jótállás

Épület vasalások és kátrány tető lemezek.

Rudvasak lemezek, **vastartányok**, legfinomabb öntöző
aczélok emezek.

Gazdasági, kerti, házi és konyha felszerelések.

Kerti lóczák és vasbutorok árnyékszék closetek és vízvezetési kagylók

Agyag és vaskályhák, **konyhák.**

Tizedes és egyensúly mérlegek legjobb minőségben.

Peronospora szőlőpenészgomba **fecskendőgépek**

legjobb rendszer (ré szelvényezésre is).

Tűz és betörés elleni pénzszekrények.

Kirakat-ajtóaczelredőnyök

Legelőbb beszerzési forrás.

(Képes árlap minden szakmára nézve ingyen és bérmentve.)

TÓTH GYÜLA

előbb TOTH LAJOS és TARSA, vas nagykereskedés
DEBRECZEN, VÁROSHÁZABAN

(Penész peronospora) fecskendő.

